

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

Uredništvo: Florijanska ulica št. 18

Upravištvo: Miklošičeva cesta 7

Izhaja kot mesečnik v dvojnih

številkah in velja za celo

leto z glasbeno prilogo

vred 30 Din, za Italijo

18 lir, za Avstrijo

pet šillingov,

za Ameriko

en dolar

1927

JULIJ-AVGUST

ŠTEV. 7-8 • LETO VII

„ŠAGRIN“ d. z o. z.

ZALOGA KNJIGOVESKIH, KARTONAŽNIH IN TISKARSKIH
TELEFON 2595 POTREBŠČIN LJUBLJANA
TELEGRAM: LES MIKLOŠICEVA C. 6

VSEBINA.

Članki:

Dr. A. Dolinar: † Jakob Aljaž.

Dr. J. Čerin: Zgodovinski razvoj vojaških oziroma turških godb.

Naši pevski tečaji.

Vestnik P. Z.:

I. koncert maribor. pevskega okrožja. — Ljutomer. — Pevski odsek Kat. prosvetnega društva v Št. Vidu pri Slični. — Med najagilnejšimi društvi v „P. Z.“ je golovo pevsko društvo z Ježice pri Ljubljani. — Sv. Joderl nad Laškim — V letošnjem avgustu — V avgustu se vrši pevski tečaj — Iz uredništva.

Iz koncertnega življenja:

Poseben dogodek je bil 50letni jubilej — V ponedeljek 13. junija — V torek 14. junija — „Pevska zveza“ — Na binškošne praznike — Koncert akademskega pevskega zbora — Učiteljski zbor.

Razne vesti:

V „Dom in Svetu“ — „Pevec“ v Ameriki — V slovenskem delu Koroške — Bratsko hrvaško pevsko društvo „Kolo“ — Državni izpit iz glasbe za srednje šole — Doktorjem filozofije — Največje pevsko slavje nemškega naroda.

Nove skladbe:

Franc Marolt: Kraljici Slave — Fr. Bernik: Evharistične šmarnice — Alojzij Mihelčič: Mašne pesmi — Anton Jobst: Šesti mašnih pesmi.

Iz glasbenih listov:

„Cerkveni Glasbenik“ — „Sv. Cecilija“ — Glasbena priloga — „Glasbeni vijesnik“ — „Jugoslov. Muzičar“ — Zbori.

Priloga:

Dr. A. Dolinar: Materi Milosti, moški zbor. — V. Mirk: Oj slovenska zemljica, moški zbor. — Dr. A. Schwab: Plička, moški zbor.

FRANC PAVLIN, LJUBLJANA

CENTRALA: GRADISČE 3 — PODRUŽNICE: BORSTNIKOV TRG 4
NAJBOLJŠE TRG TABOR 4 NAJCENEJŠE
MANUFAKTURA, SPECERIJA S KOLONIAL. BLAGOM, GALANTERIJA

Dr. A. Dolinar:

† JAKOB ALJAŽ.

Je že enkrat res tako, da je ljubezen tista sila, ki je svet odrešila, ki ga odrešuje, ponovno dan za dnem, ko se človek obrača le tja, zaupa in veruje le tistemu, pri katerem čuti udejstvovanje ljubezni do bližnjega.

To v življenju vedno znova se ponavljajoče dejstvo mi prihaja na misel ob sestavi skromnih vrstic, ki naj jih hrani »Pevce« v spomin za nas vse prerano umrlega triglavskega pevca — Jakoba Aljaža.

Kaj je pravzaprav bilo, kar je nas, ki smo pokojnika poznali, tako prikenilo na njegovo osebnost? Neutrudljiva dobrohotnost, ljubeznivost in odkritosrčna prijaznost do vsakega, vedno in povsod, ne oziraje se, kateremu družabnemu stališču kdo pripada — to je bil cel Aljaž. Pogreb sam je bil najboljši dokaz tega dejstva. Vsi, ki smo mu tvorili zadnje spremstvo, smo se kosali v tem, kako bi še zadnjikrat kar najbolje počastili njegov spomin.

Aljaž je bil mož velikih vrlin duhá in sreća, naraven talent, ki je znal svoje moči in sile zastaviti tam, kjer je bila trenutno potreba najvišja.

Nas zanima v prvi vrsti njegovo delovanje na glasbenem polju.

Važen je bil Aljažev nastop že tedaj, ko je pri nas Foerster izvajal prerod zlasti cerkvene glasbe, 19. stoletje (zlasti od 1830 dalje), ki je sledilo prejšnji klasični dobi, je potekalo (enako kot 17. stol. z ozirom na 16. stol.) v znamenju problemov, v znamenju iskanja novih potov, poskusov in zlasti do 1860 pri cerkveni glasbi v znamenju pota navzdol.

Takisto je bilo tudi pri nas. V Iz. Cankarjevih »Obiskih« pripoveduje Foerster: »Preden sem prevzel vodstvo stolnega kora, so navadno izvajali samo na velike praznike latinsko mašo; kleriki so še peli »Jesu dulcis memoria« po napevu Sarastra iz Mozartove »Čarobne piščalke«, pevke tercete iz oper, pri pridigi in pri instrumentalnih mašah so izvajali necerkvene intrade s trobentami in bobni — in marsikaj podobnega.« Zoper Foersterja in njegovo reformo je nastalo tedaj veliko nasprotstvo.

Aljaž je bil med prvimi, ki je zastavil besedo za Foersterja v »Slov. Narodu«. Ljudstvo je tedaj prisegalo na Riharja, Aljaž je pa znal hoditi po sredi, ločiti dobro od manj dobrega. O vsem tem piše Aljaž v »Pevcu«, letnik IV., št. 5—6, kjer obrazloži tudi svoje stališče do Riharja.

Glavni poudarek Aljaževega dela pa leži v organizaciji in propagandi slovenske pesmi med ljudstvom — kar je dosegel z izdajo »Mohorjeve pesmarice«. Pomen tega dejstva je orisan v Aljaževem življenjepisu (Pevce I., št. 7—8) v opombi. Kar je bilo zborov, so bili iz večine samo redki čitalniški zbori, pa še te je tvorilo le malomeščansko poluizobraženstvo, preprost človek skoro nikjer ni imel dostopa. Z Aljažovo pesmarico je nastopil preobrat. Ljudstvo jo je z veseljem sprejelo in se je oklenilo in pelo, pelo... Pevski zbori so rastle kot gobe po avgustovem dežju, njih vsakdanji kruh pa je bil Aljaž s svojo pesmarico; brez Aljaževe pesmarice bi ne bilo »Pevske zveze«.

Že tedaj je Aljaž ob raznih večjih prilikah zbiral zборе k skupnemu nastopu, posojeval note in bodril cerkvene zborovodje k delu. S posojeva-

njem not je imel pač le take skušnje kot še dandanes. Večkrat je rekel: Še enkrat toliko tatov kot muzikantov. Veliko izposojenih ni več dobil nazaj!

O Aljažu kot skladatelju je bil istotako govor v »Pevcu« I., št. 7—8. V »Spominih« pravi takole: »Ni bil moj namen komponirati, in le na prošnjo mojih prijateljev in da počastim mojega prijatelja S. Gregorčiča, sem začel poskušati. S strahom sem izdal svojih 14 zborov. Ker so ugajali, sem nadaljeval: nekaj je dobrih, nekaj je slabih.«

Aljaž je bil častni član »Pevske zveze« in »Ljubljane«, ki sta položili na grob vence. Moški zbor »Ljubljane« je pel na koru Premrllov »Requiem« in v zvezi z zborom »Gl. Matice« pod ravnat. Hubadam »Beati mortui«.

V srcu slovenske pesmi, v sreih nas vseh pa ostane spomin triglavskega pevca neizbrisen!

Naša čast zahteva, da se postavi pokojniku dostojen spomenik. V ta namen se je osnoval poseben odbor, ki sprejema prispevke in vodi priprave za postavitev. Sestava odbora je naslednja:

Predsednik: Jakob Fatur, dekan.

Blagajnik: Svétnik Fr. Lavtižar, župnik.

Tajnik: Fr. Pečarič, župnik.

Odborniki:

Dr. Anton Dolinar, predsednik »P. Z.«.

Matej Hubad, ravnatelj konservatorija.

Dr. Fr. Kogoj, zdravnik.

Dr. Fr. Tomišek, predsednik »Planinskega društva«.

Pevskim društvom zadeve ni treba priporočati, ker se bodo itak po možnosti najbolj odzvala.

Dr. J. Čerin:

ZGODOVINSKI RAZVOJ VOJAŠKIH OZ. TURŠKIH GODB.

VOJAŠKI GODBENIKI V LJUBLJANI.

(Konec.)

Najstarejši vojaški, obenem poklicni godbeniki v Ljubljani so bili deželni trobentači in pavkisti (die landschaftlichen Trompeter und Heerpaucker).

V obrambo kranjske dežele se je ustanovila v 15. veku deželna milica, deželna bramba. Vsaka hiša je morala dati po enega oboroženega moža — v staležu te milice je bil tudi godbeni zbor, katerega je dežela vzdrževala iz davkov, ki so se pobirali od vsake godbene prireditve.

Kako visoki so bili davki v 15. ali 16. veku, ni znano, vemo pa, da so davki za plese (Ballgelder) znašali v predpustu 1754.—1755. l. nič manj kot 336 gld 20 kr.

Za razne druge zabave, kakor marijonete, komedije, keglanje, za vrvohe (Seiltänze) se je nabralo od 1. junija 1756 do 18. aprila 1758 86 gld 52 kr. Gledališke družbe (stagione), ki so prišle v Ljubljano, so pa od vsake predstave v letih 1726—1727 plačale 34 kr davka.

Ti deželni godci se niso porabljali samo v vojaške namene, temveč tudi za cerkve in razne javne nastope. — O teh deželnih trobentačih imamo jako pičla poročila, niti tega ne vemo, koliko jih je bilo. Mislim pa, da se pri praktični porabi niso točno ločili — ali so bili deželni ali mestni

godci — navedene najdemo mnogokrat skupaj, kakor: dne 13. febr. 1597 wirkten die Musici der »Ehrsamen Landschaft« und die Stadthurner mit bei der Huldigung der Erzherz. Ferdinand. — Šele več kot sto let pozneje, dne 21. sept. 1728 najdemo zabeleženo: »Bei Erbhuldigung für Kaiser Karl VI. (21. 9. 1728) erschallte bei Ein- und Zutritt H. Kais. Majestät zur Tafel eine Intrade von den in Anticamera befindlichen landschaftl. Trompeter. Vemo pa, da so znašali stroški za vzdrževanje teh deželnih trobentačev in pavkistov l. 1740 1425 gld in 12 kr. Od l. 1754 jim je dežela prepovedala sodelovati po cerkvah in pri procesijah in 3. oktobra 1769 je dežela sklenila, ta godbeni zbor razpustiti. — Zadnji »Landschafts-trompeter« je bil Wolfgang Schmitt, ki je l. 1800 še živel na Dunaju, zadnji deželni pavkist je bil pa Franz Schärnizl, ki je umrl v Ljubljani 12. maja 1806.

Vzrokov za razpust deželnih trobentačev nam ni nikdo zabeležil, gotovo pa niso bili krivi temu vzdrževalni stroški, ker ob njihovem razpustu je ostal precejšen »Trompeterfond«, ki se je potem l. 1816 porabil za ustanovitev javne glasbene šole v Ljubljani, in iz katerega so plačevali glasbenemu učitelju po 450 gld na leto.

Če so bili deželni trobentači kot oddelek deželne milice prvi vojaški godci v Ljubljani, so bili mestni trobentači (Stadthurner) prvi civilni organizirani godci Ljubljane. L. 1544 so bili že v službi ljubljanskega mesta kot del meščanske straže, svojo plačo so dobivali od mesta. L. 1544 v Ljubljani sami ni bilo nobenega domačega meščana, ki bi bil za službo trobentača sposoben, zato so prišli tega leta trobentači iz Beljuka (Villach).

Naloga teh mestnih trobentačev je bila, da so s stolpa (stolp = Pfeiferthurm, je stal tam, kjer stoje kanoni, odtod zid pod Trančo) ljubljanskega gradu (zato »Stadthurner, Stadthürmer) v poletnem času vsak dan, pozimi pa nekolikokrat v tednu, ob enajstih dopoldne, s tremi pozavnami svoje fanfare v Ljubljano trobili. (Gruden: L. 1572. so si puntarji v boju dajali znamenja z dolgo leseno trobljo: Zinken [po Bartlu: ukrivljena troba] — lesen instrument z medenim ustnikom.)

Godbeni zbor je štel štiri može.

Tudi iz poročila, kako so Trubarja sprejeli, ko je prišel v Ljubljano, spoznamo, da so bili štirje trobentači; v tem poročilu beremo: »Štirje trobentači so trobili »Te Deum«. —

Deželni in mestni godci pa niso bili samo za vojaške namene, oni so bili najeti tudi za to, da so pri svečanostih dežele ali stolnega mesta s svojimi instrumenti sodelovali, pri »Te Deum-u« po zmagah, pri sprejemu vladarjev in drugih svečanih prilikah; pa tudi na ženitovanjih in raznih pojedinah niso manjkali »mit zierlicher Melodey«. Če smemo samchvali mestnih trobentačev verjeti, so bili oni izredno dobri godci. Sami so si v neki prošnji za zvišanje plač (kdaj so bili godci z gažo zadovoljni?) napisali spričevalo, »da so mestni trobentači vsej deželi poseben kras in biser, in da Kranjska dežela zbog njihove umetnosti slovi«. (V splošnem so bili trobentači tistih časov res čudoviti virtuozni na svojem instrumentu. Tako je bilo mogoče, da je laški komponist Pietro Andrea Ziani [1630 do 1711] uvedel v opero tako zvano »Trompetenarie«, namreč arijo, kjer petje koncertira s trompeto, ki je porabljena kot solo-instrument.) Plače so jim res zvišali, in sicer od 200 na 272 gld letno, njihov kapelnik Štefan »trometer« pa je dobil še posebno nagrado 24 gld. — Eksistenca teh prvih organiziranih deželnih in mestnih godcev v splošnem

nikakor ni bila sijajna. Ne samo, da so jim muziciranje mnogokrat prepovedali in tako ustavili njihov zaslužek, kakor smo slišali l. 1754 glede sodelovanja v cerkvah in pri procesijah — take prepovedi so izšle ali iz religioznih motivov ali zaradi kuge in drugih razsajajočih bolezni, ali pa zaradi nevarnosti, ki je pretila deželi in mestu od strani raznih sovražnikov — osobito Turkov. — Začetkom 18. veka se jim je v neorganiziranih mestnih goslačih (Stadtgeiger) pojavil nevaren tekmeč, akoravno je bilo tudi teh le četvero po številu. Začetkom aprila 1601 za časa Hrenove protireformacije so bili v prognanstvo obsojeni tudi nekateri deželni uradniki, deželni pisarji, advokati, solicatorji in deželni trobentači. [Gruden].)

V boju proti tem mestnim goslačem, ki so bili pa tako slabi godci, da jih niso mogli porabljeni ne za sodelovanje pri svečanih mašah niti za sviranje pri veseljah plemenitašev, so si priborili mestni trobentači od magistrata z 14. novembrom 1712 godbeni pravilnik, ki natančno določa, kdaj se smejo goslači porabljeni in ki obenem godcem, ki bi v predpustnem času hodili z dežele v Ljubljano, ukazuje, da se morajo za vsak nastop pri trobentačih zglasiti, kajti »drugače bi se jim razbile njihove gosli ali odvzele«. Da ne bi podeželski muzikanti hodili v mesto konkurirat, so mestni godbeniki hoteli to preprečiti z vpeljavo posebnega davka; za prireditve, kjer so svirali mestni, se je plačevalo po 40 kr., kjer pa so bili deželski godci, je bilo 51 kr. davka.

Z omenjenim pravilnikom in z razliko v davku so si hoteli mestni trobentači na vsak način svoj obstanek zagotoviti in podaljšati. Menda pa ti paragrafi pravilnika niso dosti zalegli, ker od srede 18. veka se oni več ne imenujejo. — Kdaj, zakaj, to se ne ve. — Imamo zapisnik vsega osebja, ki je bilo koncem 18. veka v mestni službi, in v tem zapisniku trobentačev ni več. Prihajali so pač že v prvi polovici 18. veka češki godbeniki k jezuitom v Ljubljano, in še l. 1775 so bili na jezuitski cerkvi pri sv. Jakobu nastavljeni en kapelnik in 13 godbenikov; laške operne družbe, ki so prihajale od l. 1740 dalje k nam, so imele pri opernih predstavah lastne orkestre, istotako je imelo filharmonično društvo cel orkester (ko so 8. maja 1707 blagoslavljali cerkev sv. Nikolaja, so nastopili filharmoniki celo z dvema godbama pri tej svečanosti). Tako so postali deželni — in — mestni trobentači kratkomalo nepotrebni, posebno še, ko se je l. 1771 pod Marijo Terezijo vpeljala regularna, stalna vojska, in so regimenti dobili vsak svojo godbo, »Musikcorps« imenovano. Te godbe, večje po številu, boljše po kakovosti, so v par letih mestne in deželne godce, če jih je še kaj bilo, popolnoma izpodrinile. Le to še vemo, da so l. 1789 postavili v Ljubljani »Scharfschützencorps« (zbor ostrostrelcev) in da so ti strelci imeli svojo »Hauptboistenbande«, ki je štela osem mož, in da so ti strelci cesarja Leopolda II., ko je prišel l. 1790 v Ljubljano, sprejeli s to lastno godbo. Koliko časa je ta eksistirala in kdaj se je razšla, ni znano.

NAŠI PEVSKI TEČAJI.

V naslednjem prinašamo imena vseh udeležencev naših pevskih tečajev, ki se pod okriljem Pevske zveze vrše po Sloveniji. Dosedaj je bilo prirejenih 7 takih tečajev, in sicer v Kamniku, Ljubljani, Kranju, Radovljici, Logatcu, Zagorju ob Savi, Stični. Predavali so: Stanko Premrl: Naša cerkveno-glasbena literatura; Marko Bajuk: Pevovodstvo, fonetika; Ivan Primožič: O tvorbi glasu; Anton Dolinar: Organizacija Pevske Zveze in glasbena estetika.

Udeležniki:

Kranj. Vencel Hlebce, Stražišče, organist; Karol Brtoncelj, org.; Tomaž Holmar, Žabnica (Italija), org.; Josip Žužek, Kranj, katehet; Franc Cimerman, Kranj, uradnik; Anton Pogačnik, Predoslje, kaplan; Janez Pirkovič, Poljane, kaplan; Anton Jobst, Žiri, org.; Josip Matek, Škofja Loka, org.; I. Trante, Žabnica, org.; Franc Kramar, Poljane, org.; Alojzij Oven, Predoslje, org.; Anton Petelin, Goriče, org.; I. Gros, Križe, org.; Anton Vrhovnik, Mavčiče, org.; Karol Bricelj, Senčur pri Kranju, org.; Fr. Bricelj, Tržič, org.; Fr. Zupan, Kovor, org.; Janez Primožič, Lom, org.; Anton Grašič, Trstenik, org.; Ignacij Frölich, Sorica, org.; Andrej Štempihar, Selca, org.; Fr. Košnik, Cerklje pri Kranju, org.; Fr. Breskvar, Dol pri Ljubljani, org.; Anton Čebulj, Velesovo, org.; Josip Knific, Besnica pri Kranju, org.; Ciril Mohor, Kranj, org.; Leopold Govekar, Križe, kaplan.

Kamnik: Franc Pirc, Groblje, duhovnik družbe laz.; Pavel Jerman, Homec, organist; Albin Arh, Čemšenik, org.; Aleš Capuder, Moravče, org.; Peregrina Traven, Tunjice, organistinja; Janez Grkman, Komenda, org.; Matej Hiti, Dob, nadučitelj v p.; Alojzij Skok, Št. Gothard, org.; Janko Suštar, Špitalič, org.; Franc Breskvar, Sv. Jakob pri Ljubljani, org.; Alojzij Ovca, Rova, org.; Hamar Franc, Nevlje, org.; Lovro Hrovat, Kamnik, naduč. v pok.; Franc Drole, Motnik, org.; Osnovšek Anton, Gozd, org.; L. Nemanič, Kamnik, župnik v pok.; Viktor Čadež, Mekinje, župnik; Rezka Čadež, Mekinje, organistinja; J. Bernot, Stranje, org.; P. Ferdinand Zajc, Kamnik, org.; Jakob Flis, Domžale, org.; organist z Vranje peči.

Radovljica: Gustl Fabjan, Radovljica, organist; Franc Sredenšek, Jesenice, org.; Ciril Zrnc, Begnje, org.; Jožef Arh, Ribno, org.; Anton Markelj, Bled, org.; Martin Tancar, Jesenice, pevov.; Matevž Ahačič, Leše, župnik; Anton Bole, Brezje, org.; Antonija Jakl, Dovje, org.; Vili Grundner, Radovljica, učit.; S. Planinšek, Koroška Bela, org.; Anton Mežek, Breznica, org.; Janez Beznik, Koprivnik, org.; Alojzij Plantan, Kranjska gora, org.

(Dalje prihod.)

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

I. koncert mariborskega pevskega okrožja se je vršil v nedeljo 15. maja in je zbral do 120 pevecv, ki so najprej posamezno, nato pa skupno odpeli lepo število raznih slovenskih in srbohrvatskih pesmi. Zbrane pevce in pevke in maloštevilno občinstvo je nagovoril prof. Brgovič, podpredsednik okrožja, ter poudarjal velik pomen pevske organizacije, ki skušajo s pesmijo ublažiti in oplemeniti povojno neobčutno razpoloženje ljudskih mas. Potem so nastopili posamezni zbori. Najprej iz Središča, nato SZ Martinski, za njim konjiški in zadnji »Maribor«. Nastopi so pokazali, da so v spretnih rokah naših pevovodij. Skupine pesmi, dve za moški in ena za mešani zbor, so odzvenele prav ubrano, za kar gre posebna zahvala g. Gašparšiču, okrožnemu pevovodji. Mi se tega nastopa prav veselimo, želimo pa ponovno, da bi se zbori štajerske Prosv. zveze tesneje naslonili na »Pevsko zvezo« in na »Pevce« in nas podprli s poročili in dopisi in naročniki.

G. Gašparšiču, ki je medtem dovršil svoje glasbene študije na dunajski cerkvenoglasbeni akademiji, najiskreneje čestitamo!

Ljutomer. Na binkoštno nedeljo je obhajal svojo 70 letnico čil in zdrav naš junaški tenor g. Jožef Velnar. Pri cerkvenem petju sodeluje že od l. 1888. Njegov zveneč tenor nadkriljuje še vedno vse druge tukajšnje tenoriste. Pri »Slov. pevskem društvu« v Ljutomeru je bil predsednik nad 20 let. Gospodu jubilarntu želimo še mnogo prav veselih let!

Pevski odsek Kat. prosvetnega društva v Št. Vidu pri Stični je priredil v nedeljo 1. maja v dvorani Kat. prosv. doma koncert pod vodstvom g. P. Zagarja. Nastopil je društveni mešani moški zbor, potem zbor šolarjev in zborov naraščaj. Pevovodja P. Zagar si je zastavil najlepši cilj: smotrna vzgoja naraščaja.

Med najagilnejšimi društvi v »P. Z.« je gotovo pevsko društvo v **Ježice pri Ljubljani**. V juniju je priredilo cerkven koncert s prav lepim programom. Petje je vodil domači organist g. Tone Mazovnik, orgelske točke je izvajal g. Arnič, gojenec ljubljanskega konservatorija. Pevski zbor je obsegal 12 ženskih in 13 moških glasov.

Sv. Jedert nad Laškim. Pevski zbori tukajšnjega prosvetnega društva je koncertiral 8. maja v Stokavnikovem salonu s skladbami Aljaža, Hojdriha, Foersterja, Vodopivca, Prelovca. Nastopil je moški, ženski in mešani zbor.

V letošnjem avgustu se vrši več pokrajinskih katoliških shodov, združenih tudi s koncertnimi nastopi. Opozorjamo okrožne predsednike in referente, da povsod pravočasno taiste organizirajo in potem Zvezi po-

ročajo. Taki nastopi bodo v Tržiču, Preski, na Jesenicah in Dobropoljah.

V avgustu se vrši pevski tečaj za ribniško dekanijo, obenem z ustanovitvijo ribniškega pevskega okrožja. Okrožnice se bodo pravočasno razposlale.

Iz uredništva. Ker je bil urednik dva meseca odsoten, je delo v pisarni nekoliko zaostalo, za kar se prosi malo potrpljenja. Medtem so se vse tekoče zadeve rešile.

IZ KONCERTNEGA ŽIVLJENJA.

Poseben dogodek je bil 50 letni jubilej in XX. občni zbor Cecilijinega društva v Ljubljani dne 13. in 14. junija 1927.

V ponedeljek 13. junija je bil ob 8 zvečer v frančiškanski cerkvi cerkveni koncert, ki ga je izvajal Sattnerjev pevski zbor.

V torek 14. junija je bila ob 9 v stolnici pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval bivši predsednik Cec. društva škof dr. Karlin. Izvajala se je Premrlova: Missa s. Josephi in na koncu dr. Kimovčev: Tebe Boga hvallimo. Po maši je bilo v kmezoškof. palači slavnostno zborovanje. Predsednik društva p. H. Sattner je imel na navzoče otvoritveni govor. V imenu P. Zv. je pozdravil zbor prof. Bajuk. Slavnostni govor je imel kanonik dr. Fr. Kimovec.

»Pevska zveza« se tega jubileja najbolj veselila in ponavlja vse od prof. Bajuka izražene čestitke. Vloge, ki jo je igrala cerkvena glasba v razvoju celotne glasbene umetnosti, se morda natančno še ne zavedamo. Saj je vendar koral bil tista podlaga, na kateri se je zgradila vsa veličastna stavba vse zapadnoevropske glasbe. V tem dejstvu je potrjeno nehoti, da je ravno pevska umetnost najgloblji izraz globokosti in prisrčnosti tistega razmerja, ki vlada med Stvarnikom in od njega ustvarjenim bitjem. Od te prve naloge, ki naj vodi izraz glasbene govorice, je bil zmeraj odvisen potek njene naloge v svetni glasbi. Čim višje je bilo pojmovanje o nalogah glasbene umetnosti, čim bolj so se ti cilji približevali prvemu, tem večja je bila nortranja vrednost dotičnih del. Vsi največji skladatelji so svoja največja in slučajno zadnja dela stavili v to razmerje med na-

ravnim in nadsvetnim — Mozart (Requiem), Beethoven (Missa solemnis), Wagner (Parsifal). Zato se je treba pomena gojenja cerkvene glasbe, kar najbolje zavedati. Letošnji glasbeni kongres na Dunaju (v marcu) je zato poslal resolucijo sv. stolici, da ona ukaže, da se tudi na bogoslovnih fakultetah uvedejo predavanja o »Zgodovini in estetiki cerkvene glasbe«, ki so n. pr. na dunajski in zagrebški teološki fakulteti že vpeljani. — Radi tega se mi vsi visokega pomena, ki ga ima Cecil. društvo, v polni meri zavedamo in k jubileju iskreno čestitamo. — G. Premrlu, ki je bil ob tej priliki imenovan konzistorijalnim svetnikom, veljajo iskrene čestitke.

Na binško praznike je slavilo varaždinsko pevsko društvo »Tomislav« 10letnico svojega obstoja in delovanja. Porodil se je »Tomislav« v burnem letu 1917., ter se je razvilo pod spretnim vodstvom pevovodje dr. Ernesta Krajanskega v eno najboljših hrvatskih pevskih zborov. Koncertni program je bil nad vse zanimiv! Društvu veljajo naše iskrene čestitke!

Koncert akademskega pevskega zbora ljubljanske univerze se je vršil 6. julija v Filharmoniji. Program je štel moške zборе, deloma s solističnimi vložki. Koncert je vodil cand. tehn. Francé Marolt. »Slovenec« kritik S. V. je napisal o izvajanju izredno pohvalno poročilo. Veselju nad temi uspehi se pridružujemo.

Učiteljski zbor je koncertiral 22. junija v Trbovljah in 6. julija v Kranju, ob priliki glavnega delegacijskega zborovanja UJU. Koncert je vodil prof. A. Gröbming.

RAZNE VESTI

V »Dem in Svetu« (letnik XXXX., št. 3) stoji o naših glasbenih potrebah in zahtevah tole: »Treba nam je organiziranega glasbenega življenja in v to svrho rabimo poleg resnih delavcev resnega vodjo, ki je lahko oseba ali institut. Zraven treba obrniti čim največjo pažnjo na vzgojo skladateljskega naraščaja in njega višjo umetnostno izobrazbo in orientacijo. Ponavljam: treba nam je muzikališke stolice z modernimi pre-

davanji o glasbeni zgodovini, razvoja glasbenega stila z upoštevanjem estetskoformalnega in kulturno-zgodovinskega vidika.« Itd.

»Pevec« v Ameriki. Prijatelj Walter Lazar iz Clev. nam sporoča o zanimanju, ki vlada za naš list med rojaki v Ameriki. Pošilja nam večje število naročnikov in obljublja, da bo poročal o razmerah pevskega gibanja med ameriškimi rojaki, zlasti še o zboru »Zarja«, čigar vodja je. G. Lazarja

med našimi sotrudniki najepše pozdravljamo.

V slovenskem delu Koroške se osnuje v bližnji prihodnosti organizacija »Pevske zveze«. Za to misel so se posebno zavzeli slovenski visokošolci s Koroškega, ki študirajo na Dunaju. Vso zadevo vodi stud. phil. I. Hutter s Klobasnice. Stopili so v stik z odborom ljubljanske »Pevske zveze« in pripravljajo večji pevski tečaj za vse slovenske koroške zborovodje in organiste. O nadaljnjem poteku že poročamo.

Bratsko hrvatsko pevsko društvo »Kolo« si je pri 5. mednarodnem pevskem festivalu priborilo palmo zmage z širolovim oratorijem »Sv. Ciril in Metod«. »Narodna politika« poroča o izrednem vtisu, ki ga je izvajanje oratorija pod vodstvom Srečka Kumarja s solisti: dr. Benkovičem, Križajem, Bettetom in Banovcem na elito glasbenega sveta napravilo. Glavni tajnik festivala je rekel: »Vi nimate š'o da od nas tražite, več obratno, mi imamo da učimo od vas, jer ste nam pokazali bogastvo vaše glazbe i primjer izvedbe.« »Kolo« je bilo pozvano na gostovanje v Frankfurt, Dunaj in Prago. Državna uprava si pa pri tej priliki ni izstavila častnega spričevala. Avstrijske in nemške oblasti so dovolile polovično vožnjo, čečim Belgrad niht najmanjšega popusta. Kako naj si to

nemarnost drž. uprave razlagamo? »Kolo« si je na svojo zgradbo izposodilo 100.000 dinarjev, da je moglo potovati. Idealizmu in uspehu društva naše čestitke!

Državni izpit iz glasbe za srednje šole in učiteljske je položil na Kr. Muzički Akademiji v Zagrebu dne 25. junija znani slovenski cerkveni skladatelj g. Karlo Adamič, kapelnik v Koprivnici na Hrvatskem. Sotrudniku »Pevca« najlepše čestitamo.

Doktorjem filozofije (oddelek muzikologija) je bil 22. julija na dunajski univerzi promoviran Anton Dolinar, predsednik Pevske Zveze in urednik »Pevca«.

Največje pevsko slavje nemškega naroda bo l. 1928. na Dunaju ob priliki 10. nemškega »Sängerbundfesta«. Napovedanih je 100.000 pevcev, ki bodo nastopili skupno, kar bo pač največja manifestacija pevske ideje! Že zdaj zbirajo po družinah prenočišča za došle goste; načrti za zgradbe tribin in igrišča v Pratu so velikanski. — Človek se pri tem nehote spomni, kako smo v tem oziru še daleč za drugimi narodi. Kako počasi in težavno raste misel za Pevsko Zvezo, ki pri svojih večjih prireditvah stremi za istimi cilji. Zbori, okrožja, zdramite se in pomagajte centrali pri delu, da bomo mogli v bodočnosti prirediti dostojen slovenski pevski praznik.

NOVE SKLADBE

Franc Marolt: **Kraljici Slave**, 12 Marijinih pesmi za soli in meš. zbor z orglami. Z dovoljenjem kn. šk. ordinariata v Ljubljani z dne 15. febr. 1927, št. 636. Samozaložba. — Da je v našem slovenskem glasbenem gibanju življenje prav živahno, kažejo znova in znova v samozaložbi izhajajoče zbirke. Skladatelji kažejo tukaj silno veliko najlepšega idealizma: potem, ko je zbirka zložena, se šele začne največja skrb, kje dobiti sredstva, da zbirka izide in da najde tudi kupni trg. Pač težke časovne razmere. Že radi tega zaslužijo vse omenjene zbirke našo pozornost.

Maroltova zbirka Marijinih pesmi prinaša mnogo zanimivosti, zlasti v melodičnem oziru; vidi se hrepenenje zapeti v preprosti, skoroda narodni govoric. Na marsikaterih krajih motijo to preprostost nekam po sili alterirane harmonije, ki bi lahko brez vsake škode odpadle, ker so se skoro gotovo rodile iz želje, pisati »po modernoc«. Druga splošna slabost zbirke je neka harmonska neorientiranost in nejasnost, po čemer se zlasti odlikuje zadnja, št. 12. Tudi priljubljeno izmikanje v spodnjo dominantno takoj

spočetka pesmi ni v nadaljnjem teku nikjer utemeljeno, vsled česar je poznejši razvoj nekam onemogočen. — Zbirka bo zborom prav dobrodošla!

Fr. Bernik: **Evhariistične šmarnice**. Samozaložba. — Kot priloga tej knjigi so izšle 3 Marijine pesmi, katerih prva je izšla že pred leti v »Cerkv. Glasbeniku« in je radi lepega harmonskega prelivanja prav lahko pevna.

Alojzij Mihelčič: **Mašne pesmi** za moški zbor. Samozaložba. Celje. — Zbirka prinaša 5 zborov. Pesmi so preproste, a dostojne. Najmočnejša se mi zdi št. 4 z lepim stopnjevanjem v drugem delu. Št. 5. se bo bolje glasila za ženski zbor.

Anton Jobst: **Šest mašnih pesmi** za meš. zbor z orglami. Samozaložba. — Nova poteza se opaža v tej Jobstovi zbirki: nenadni prehodi iz durovega tonovega načina v enakoimenski molovi način — pravi značilni znak romantične dobe. Harmonični razvoj rad izpeljuje na pedalnem tonu in sicer dvigajoč se poltonsko. Vsekako vse pozornosti vredna zbirka. D.

IZ GLASBENIH LISTOV

»Cerkveni Glasbenik«, št. 5, 6. Urednik St. Premrl. — Jubilejna številka ob 50 letnici obsega 128 strani in prinaša polno naj-

važnejšega materiala za zgodovino slovenske glasbe. Po uvodnih pismih škofov Sedeja in Jegliča sledi dr. Mantuanijev »Pregled delo-

vanja Cecilijinega društva v Ljubljani od 1902—1927<; Orglarska šola v Ljubljani (1877—1927) (St. Premrl); Naša cerkvena glasba in cecilijanstvo (dr. Fr. Mlinar-Cigale), Anton Foerster kot človek (Fr. Ferjančič); Ob premijeri »Tajde« (Jos. Klemenčič); več manjših osebnih, statističnih in koncertnih poročil, dopisov, oglasnik za cerkveno in svetno glasbo, glasbeni listi itd. — Zares številka, vredna 50letnega jubileja. Visokega jubileja vredna je tudi priloga, z dr. Kimovčevim »Tebe Boga hvalimo, naznanjajoč zenit Kimovčevega glasbenega dosedanjega dela. Ni mogoče s par besedami označiti sile in poudarka tega dela, ki že v partituri površno gledano imponira. Bog živi dr. Kimovca!

»Sv. Cecilija«, št. 3—4: Vsebina: dr. A. Goglia: Hrvatski glasbeni zavod u Zagrebu (1827—1927); dr. Josip Mantuani: Frančišek Ksaver Križman, izdelovalec orgel; več manjših poročil; dopisi; glazbena literatura, razne vijesti.

Glasbena priloga prinaša: Št. 3. Franjo pl. Lučič: Sv. Cirilu i Metodu; o. Kamilo Kolb: O Marijo mila. — Št. 4. Peter Griesbacher: O Thoma; Dragutin Prišler: U slavu svetih apostola Cirila i Metoda; Stjepan Lovrič: Marijo, svibnja Kraljice; o. Kamilo Kolb: Majko Božja čudotvorna. — »Cecilija« stopa v obliki in vsebini na višino svetovnega lista. Njene informacije so izredno obsežne. Najtopleje priporočamo.

Glazbeni vijesnik«, št. 5, 6, 7, glasilo hrvatske Pevske zveze postaja pod urednikom dr. P. Markovcem izredno pomemben list. Največ dopisuje urednik sam, čigar jasna

sodba, nikdar preveč ne premalo, izpričuje o izredni glasbeni izobrazbi. Na naslovni strani so slike Blagoje Birsca, Franja Dugana in Antuna Dobroniča, vsi trije profesorji na Glazbeni akademiji v Zagrebu.

Važni članki so: Mihael Ivanovič Glinka (št. 5); Harmonizacija pučkih pjesama (št. 5); Uvodni govor dr. Markovca prigodom ruskog koncerta »Glazbenog društva intelektualaca« (12. V.); Neke opazke prigodom smotre seljačkih zborova. — Vsaka številka prinaša več poročil včlanjenih pevskih zborov.

»Jugosl. Muzičar«, br. 6, 7. Št. 6. Organizirani pregled: I. redovan kongres Savezne Uprave; Znanstveno istraživanje muzičarskog zvanja; Internacionalni organizacioni pregled; Savezne vijesti. — Št. 7. Organizacioni pregled; Muzički pregled; Savezne vijesti.

»Zboric«, št. 5, 6. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovec. † Jakob Aljaž. Cvetko Golar: Tri pesmi iz zbirke »Njiva zorci. Dr. J. Mantuani: O jugoslovanski glasbi (nadaljevanje). Prof. H. Družovič: Slovenska, hrvatska in srbska narodna pesem (z notnimi primeri v prilogi!).

Dr. Fr. Mlinar-Cigale: Razmerje med vokalno glasbo in glasbo v širšem zmislu. E. Adamič: Madrigal. Naši skladatelji. Dopisi. Pevska društva. Opera in koncertna kritika. Glasbeni listi.

Glasbena priloga prinaša: Adamičev izredno zanimiv madrigal: Umirajoča, Santel-nov: Aganče Božij in Mirkov slikovit zborček: Šumi, potok, šumi. Vsestransko bogata številka!

Pevski tečaj v Radovljici, 15. III. 1926.

Izdajatelj: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Dr. A. Dolinar v Ljubljani. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.